

inbo

Marternieuws

van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

marternieuws@inbo.be • www.inbo.be

Inhoud

- [Boommarteronderzoek met behulp van fotovalLEN](#)
- [Oost-Vlaamse boommarter krijgt zender om](#)
- [Opnieuw een boommarter doodgereden in Oost-Vlaanderen](#)
- [Resultaten fotovalsessies 2010: opnieuw boommarter\(s\) geflitst!](#)
- [Das gevonden in Aarschot](#)
- [Wasbeer zoekt vinder!](#)

Boommarteronderzoek met behulp van fotovalLEN

Het verzamelen van verkeersslachtoffers en het uitvoeren van autopsies is een zeer efficiënte methode om zicht te krijgen op de populatietoestand van schuwe en overwegend nachttactieve roofdieren zoals marterachtigen. Zo werden sinds eind jaren '90 door het marternetwerk 1730 bunzings, 980 steenmarters en 550 dassen ingezameld, tegenover slechts 11 boommarters. Dat boommarters in Vlaanderen uiterst zeldzaam zijn is meteen wel overduidelijk. Uit autopsie van de verkeersslachtoffers blijkt bovendien dat het merendeel van deze marters (8 van de 11) jonge mannetjes zijn, die zich in de dispersiefase van hun leven bevinden. Dit betekent dat de vindplaatsen best mogelijk helemaal toevallig zijn en de marters misschien heel ver van hun geboorteplek overreden werden. Een treffend voorbeeld hiervan betreft de boommarter die in 1999 werd ingezameld even ten noorden van Kortrijk in Hulste (West-Vlaanderen), een dichtbevolkte, bosloze streek met intensieve landbouw.

Zichtwaarnemingen van boommarters zijn zeer zeldzaam en bovendien uiterst moeilijk te beoordelen. Voor een dermate zeldzame soort als de boommarter volstaat louter wachten op verkeersslachtoffers of toevallige zichtwaarnemingen dus niet.

Omdat in het kader van de Europese Habitatrichtlijn een zesjaarlijkse rapportering over de populatietoestand van specifieke soorten – waaronder de boommarter – verplicht is, zijn we gestart met een aanvullende techniek: het gebruik van fotovalLEN in combinatie met lokstoffen. Deze camera's reageren automatisch bij passage van een dier voor de lens.

Het systematisch afscannen van Vlaanderen is een project van lange duur. In elke regio met potentieel boommarterbiotoop worden een aantal 'goede' gebieden aangedaan waar gedurende minstens een maand zowat 1 camera per vierkante kilometer ingezet wordt. Deze gebieden worden niet 'blind' volgens een bepaald geografisch referentiekader aangedaan. We laten ons welwillend leiden door voorkennis of vermoeden van voorkomen, zowel op basis van historische als recente – mogelijke – waarnemingen.

Enthousiaste terreinbeheerders nemen soms zelf contact op met ons om een aantal camera's in hun gebieden te installeren.

Deze techniek is echter niet onfeilbaar: het is niet omdat er geen boommarter gefotografeerd werd in een bepaald gebied dat de soort er niet voorkomt. De techniek werkt namelijk enkel op basis van positief bewijs. Omgekeerd, indien 1 individu eenmalig gefotografeerd wordt, betekent dit nog niet dat boommarters zich ook effectief gevestigd hebben in dat gebied. De marter op de foto kan evengoed een zwerver zijn die zich slechts tijdelijk in het gebied ophoudt. In het allerbeste geval zijn er in de zomer 2 of 3 dieren samen op de foto te zien: dan hebben we te maken met jongen en dus voortplanting. Maar een foto van 1 dier is hoe dan ook een zekere 'waarneming' en zoals eerder gesteld zijn zichtwaarnemingen van derden vaak moeilijk te beoordelen (kans op verwarring met steenmarter is zeer groot!).

In het voorjaar van 2009 stonden onze camera's in de Voerstreek (Limburg) met een specifieke lokstof voor lynx, gecombineerd met marterlokstof. De lynx liet zich helaas niet zien maar we hebben toen wel een boommarter kunnen 'flitsen'. Betrouwbare waarnemingen van boommarters in de Voerstreek dateren al van de vroege jaren '80! Toch kunnen we met dit nieuwe gegeven (nog) niet met zekerheid zeggen of boommarters zich daar ook effectief voortplanten.

Boommarter in Voeren (2009)

Een fotovalopname van 1 dier kan ook helpen om de puzzel te vervolledigen, zeker als in hetzelfde gebied ook nog eens verkeersslachtoffers gevonden worden. Historische en recente zichtwaarnemingen kunnen op die manier ook 'opgewaarderd' worden. Dit was het geval in de streek van Kalmthout en Brecht (Antwerpen), waar we, in de winter van 2008-2009 uiteindelijk zekerheid kregen over het bestaan van een tweede vestigingslocatie in Vlaanderen. Rond 1970 was er al sprake van een nestboom in het complex van de Kalmthoutse heide. In augustus 2005 werd in hetzelfde gebied een zekere zichtwaarneming gedaan en in mei 2007 werd in een aanpalende villawijk een aangereden (maar nog levend) jong mannetje gevonden – en een poos later terug vrijgelaten. Later, in oktober 2008, kregen we ook een jong wijfje binnen, als verkeersslachtoffer gesneuveld in Brecht. Meer dan waarschijnlijk ging het hier om een 'lokaal dier', gezien wijfjes zich in de regel minder of minder ver verplaatsen. In de winter van 2008-2009 werden de camera's ingezet op het Groot Schietveld, met een mooie foto van een boommarter tot gevolg! Ongeveer gelijktijdig werd in diezelfde omgeving nog een betrouwbare zichtwaarneming gedaan.

Boommarter in Brecht (2009)

Naast het hierboven beschreven gebruik van fotovallen bij wijze van 'detectie', zetten we de fotovallen ook in om gekende boommarterpopulaties op te volgen en voortplanting te registreren. Dit hebben we de voorbije 2 jaar met succes gedaan in de omgeving van Sinaai (Oost-Vlaanderen), uiteindelijk resulterend in de vangst en het zenderen van een marter (zie verder in deze nieuwsbrief). Het is de bedoeling om de komende jaren ook in de andere gebieden waar boommarter gedetecteerd werd verder onderzoek te doen naar eventuele voortplanting.

Boommarter in Sinaai (2008)

In deze en volgende edities van Marternieuws zullen we telkens een overzichtje brengen van een aantal bijzondere of leuke opnames van de fotovalsessies, met vanzelfsprekend aandacht voor gefotografeerde boommarters!